

DÜSEVNI LISZT

Mészecsne verszke novine.

Vu iméni prékmurszke evangelicsanszke sinyorije
reditel i vödávnik: Fliszár János, Murska Sobota.

Rokopíszí sze morejo v
:-: Puconce posílati. :-:

Cejna na cejlo leto 20 din., v zvönsztvo 30 din., v
Ameriko 1 Dol., edne numere 2 din.

Naprejšlacšilo gorivzeme vszáki ev. düh. i vucšitel.
Cšek racšuna št. 13,586; imé „Düsevni liszt“ Puconel.

Szamo pár rêcsi!*)

Iscsite Goszpodna, dokecs ga morete
najti, zovte ga na pomöcs, dokecs je
blúzi! (Es. 55, 6.)

Lübléni moji bratje ino szesztre! Té
glászi idejo 'ze prék vecs jezero lét, ka
goszpodni Bög veli prorokom, šteri naj
nyegov národ etak zovéje i ercséjo: „Is-
csite Goszpodna . . .!“ Drági prijátelje!
steri z-nász scsé csüti té recsi? csüti zná
bidti, ali je pa zdržati ino csiniti, ja, csi-
niti tó nam je tesko.

Nê, krsztsanye, tó je nê tak tesko!
Nego mí szmo od toga vkrâ szpadnoli, i
sze ráj v-grehe vtonoli, nê ka bi sze pred
Nyim ponízili, pa bi ga na pomöcs zváli.
Nê, mí ráj idemo na dale po nasi rúzni
potáj i iscsemo szvetszka veszeljá i nê
nyegova.

Zakâ je tá návada pri nász?

Lübléni krsztsanye! v-etom leti je
nisterna mészta z-nasega krája z-velkov
kastigov poscsukao te Vszamogöcsi.

*) Visziko postüvani g. farar!

'Ze dávno szem nyim steo eden pár rêcsi za
D. Liszt poszlati i nasemi národí eden pozdráv.
Ali da szem nê vüpanya meo i zdâ mí je pre-
tesko. Morem pa vöpovedati, ka me te'z v-szrdci.

Potom proším g. farara, naj mí nezamêrijo
mojemi píszmi, ár szem nê zevcseni vend-szlo-
venszkoga píszma. Nego naj bodo tak dobri je
pobögsati i eden pôť v D. L. djászti.

Z-szrdcá pozdravlénym ji pozdrávím i vsze
reditele D. L. Dne 3. VII. 1928. (?)

Jeli szmo sze z-pokornosztjov k-Nye-
mi obrnoli i szmo ga na pomöcs zváli?

Nê, ráj idemo nadale po nasi blatni,
vtepeni potáj.

Té pôť ga nezovémo na pomöcs, gda
szmo v nevöli, v-szükesíni i sze ne szpo-
korímo, nê ka bi ga te iszkali, gda szmo
z-obílnosztjov napunyeni.

Zakâ je tá rúznoszt pri nasem národí?

Zakâ nehênya gori vsza nasa préci-
ba i nasa zablodjenoszt!?

Kastiga je prinász, ali dönok sze eti-
tam csújejo znova veszelice i vsze vnöge
drúge nedosztjnoszti. Ráj sze notri vu
vékse grehe vtonimo i ji vecs iscsemo,
naimre vszigdár na szédmi dén, gda bi ga
mogli z-csisztim szrdcom na pomöcs zvati;
ali ráj na té dén te nájvéksi küp grehov
na szébe zvézemo i nadale vsze nedosz-
tojna veszeljá goriscsemo. Nê ka bi sze
k-Bögi obrnoli i nyega iszkali. Nê je lázi
eden pobožen krsztsenik zapiszao na
trétjo zapoved: „Csi bi lüdjé cêloga kedna
vsze grehe na eden küp noszili i bi ga v
szoboto szkoncsali, potom bi te nedelne
grehe znova eden küp gorizacsoli, zagvüs-
no ka de te nedelni küp véksi, kak pa
od cêloga kedna.“ Tó je vekvecsna isztina.

Znöva eti ali tam csújemo cêli pri-
sesztni keden, ka sze je v-preminöcsi ne-
delaj naprê prislo, vsze szkoron od pijacse
i z-plesza, kelko nepravice, pszúvanya, ne-
csisztoga gucsa, bitja, stera vnögoga do
szmrí v-szvetszko szödbo pelajo. Zakâ je
tó pri nasemi národí?

Eti i tam szo poszvetsüvanya, ino sze glászi bo'za rêcs, ali sto jo poszlühsa?

Zná biddi, ka jo stoj poszlühsa i jo csüje, ali sto jo zdr'zi?

Cêlo vrêmen, kak dugo sze bo'za rêcs glászi, sze szprávjio csupore vküper ino szizgovárjajo nê vöpvêdana dugoványa.

Zakâ je nase lüsztvo v-táksoj kmici?

Z-velikov szrdcâ 'zalosztjov morem té rêcsi naprê prineszti, gda vídim drügi národ, kak ponízno vandra pred Goszpodnom, ino ga iscse vu vszákom vrêmeni, pa ga zové vszáko vöro.

Hodte bratje! povrnmo sze k-Goszpodni, nihájmo vsze nase szvetszke parádiye i zacsni mo znôva 'zivet i vu szvetloszti vandradi. Nemêmo glád za krüh i 'zijavo za pijacso, nego za rêcs Goszpodno, kak nam szam veli po Amos proroki (8, 11, 12) „Poslem glád, na eto zemlo, ali nê glád za krüh, niti 'zéjo za vodov, nego za rêcs mojo. Stero bodete iszkali od môrja do môrja, od szevra do zhoda ino je nebodete naisli.“ Zátó iscsite Goszpodna, dokecs ga morete najti, i zovte ga na pomôcs, dokecs je blüzi!!

Gda nász poszlühne, te bodemo nyemi zlehka szpêvali:

„Bôg! ki szi moje Zvelicsanye,
Vlêcsi me od szvêta k-szebi, Naj

vesz moj trôst ino vüpanye Po-lo'zim v-jedinom tebi, Neodsztô-pim od tébe v-szrecsi, Ni v-tebi nezdvojim v-neszrecsi, v-'zítki, ni v-szmrti!“ (216 p. 1 v.)

Sztarokatoliska szv. m. cérkev.

Ddnezdén, gda sze horvatski národ z-nôva bojüje za neodvíseno szvojo szlobodscsino, nebo-de neintereszentno szpoznati nyihovo národno vadlúvanye, za stero szo rávno tak teski boj pre-trpeli, kak za neodvíseno szlobodscsino. Zacsétek té cérkvi nasz vu Cirila i Methoda vrêmen pela nazáj, gda je Methoda pohodník. Gorazda z-szvojimi pohodníki na horvatsko bio prisziljeni pobegnoti i v-Nin vársi szo nasztavili prvo horvatsko püspekijo. Tü i vu okôlici i náimre na Krk zátoni sze vkorníla horvatska szlúzba Bo'za i po dúgom z-pápesa i králmi trépcesem boji, je grátalo sztارokatolisko vadlúvanye grünt horvatske národne materé cérkvi.

Organizêrana sztارokatoliska szv. m. cérkev jeszte v-Hollandi-i, v-Nemskom, v-Svájci, v-Austrii, v-Cseszkom, Polszkom, Spanyolskom, v-Portugálii, v-Talianszkom, Angliskom, v-Mexiki i v-Filipinaj. Horvatszke sztارokatoliske szv. m. cérkvi szrediscse je v-Zágrebi, zvôn té má escse 5 organizêrani i 10 neorganizêrani cerkvéo.

Podlíszte.

Patikáriusova biblia.

(Z-verepregányanya vrêmena.)

(Po Luther drústvi z-vödáni kníg píszaó i poszlovenco FLISZÁR JÁNOS.)

V.

Lipphárdh Mihály je i vu vözi pokázao pobo'znoszt vere i vu Bôgi vüpanye. Nê je preklinyao, nê sze je vtono vu kmicsno dvojnoszt, nego je vëvao, vüpao i trôstao sze je. Porkoláb ga je nê szamo ednôk klecsécs molécséga najsao. Glaszno szpêvanye sze je vö csülo na hodnik (gang.) Kakda te mále olenke poszvêt szvekosztso dá vu brloge kmico, rávno tak je nyegovoga spêvanya razcsêszani glász 'zíték, verszko obcsütênje z-vabo vu eto kmicsno hrambo. Csü-

düvanya vrêdno pokolênje je tó, je pravo nêszamo ednôk porkoláb, té do vendar escse na mantrnikszto tüdi szpêvajôcs sli.

Szamne vöre je prav gori ponücao. Geto je znao, ka ga pred szôd posztávijo i nê je steo, ka bi ga tak teska vöra nepriprávenoga naisla. Sze je mogao varvati, jezika nê na szlôbod püsztiti, náklonoszti zanko vrzti, naj z-nepremíslenov recsjöv, ali náturnim znásanyem nepokvari dela. Ali sztálen je tüdi mogao biddi, naj sze neká'ze za veretajécsega, gda rávno od szvoje vere more szvedôszto djáti.

Dosztakrát je glaszno molo: — Milosztiven moj Bôg, ki szi tak vodo tvoje ga Szvétoga sziná düh, ka je pred népravicsnimi zemelszkimi szodci na nísterna pítanya nê dao odgovora, i pá na drüga je dao odgovor, preszvêti dúso mojo, naj zñam môdro 'zivet i z-gucsom i z-múcsanyem v-edno dôb.

V-tô dôb organizêrana cêrkevje blûzi 20,000 dûs bliže pripelala k-protestánskomu vadlûványu. Nyih glavni návuk je :

1.) Neszpозна pápo za szvojega glavnoga pasztêra, ne dr'zi ga i zav'rže on návuk, steri tô vcsi, ka bi pápa nezmotlivi i szvéti bio.

2.) Neszpозна pápo té oblászti, ka bi on nôve dogme, verszke návuke meo oblászti goriposztaviti.

3.) Odr'gnyena je od katholicsanszke hierarchie i prêk je vzêla organizátie tô formo, ka vu cêrkevnom ravnanyi zvôn popév ti szvetszke sztáve mô'zje tüdi májo tál.

4.) Bo'za szlû'zba sze vu maternom, národnom jeziki odpráva.

5.) Tá je zbrisana szpôvedi i Bo'ze csészti poszlûhsanya szilnoszt, stero je na verníkov poszebnô dûsnovêszti zaniháno.

6.) Tá je zbriszano za pêneze mese delati dati.

7.) Neszpозна nikse nôve oznanoszti, prepovê Krisztusa têla niki tálov molênye (Pl. d. Krisztusovoga szv. szrdcá, 5 ran itv.) skapuláro, csíszla, ro'zni vencov nûcanye.

8.) Obdr'zi vszákdenésnye mese dr'zánya csészti, ali neszpозна tak zvánoga »transsubstantiatio (preobrnênya) návuka.

9.) Tá je zbriszala tak zváne vu szpômenki obdr'záne návuke, li szamo szv. píszmo szpozna za grênt verekrzsztanszke, tajf jedíno zvêlicsitelne

cêrkvi bívoszt i bojûje sze pôleg szvoje premôcsi, da sze vsze krsztanszke cêrkvi vjedínajo, i bode edna csrêda i eden pasztér.

10.) Dopûszti dûhovnikov hístvo.

Zadoszta szveklo je tak, ka tá vera zvôn csasztsenya szvétcov celô blûzi sztoj k- protestánszti i da je nesztanoma sze osznávajôcsa m. cêrkev, zná i táksa posztánoti. Szamô od szêbe sze razmi, ka je tô nam jáko intereszántno, i tüdi na tom mámo bidti, da sze tô kak nájpvrle má zgoditi.

Kath. mati cêrkev z-hûdim okom glêda tô vadlûványe i vsze mogôcse doprineszé, naj zgûblene verníke, csi bár z indasnyim groznim pregányanya pomocsjôv, znôva k-szebi prikapsi. Na tô gledôcs je doszta mogôcse csteti vu verszki novina, nyihovi vu »Starokatolik« csa-szopíszti. Zhája v Zágrebi.

Cêle cêrkevne organizátie doli szpísz sze nájpopolnê náide po Stjepan Zagorac pûspeka tájnik vódánoj »Starokatolička crkva i njezine ustrojstvo i nauka« knigi, stero tim intereszántnim szí szpraviti toplo porocsam.

TARCZAI.

Pleve.

Tô je bogme zbo'zen titulus. Veliko ponf'zanye znamenûje, csi koga »pleve« imenûjejo. »Učiteljski tovaris«, Szlovenie vučitelstva novine

Na eden kesznêsi predpodnévom sze skrípajôcs obrácsa vu indasnyem erjávom zápori klûcs, notri sztôpi porkoláb. Szamo je telko pravo: hodva! . . . Sztopáji szo vdiljek klanfali po dúgom z-feobanom hodniki, potom szta vu zgor nye hrame sla i k-koncovi tam sztalá pred tém strahotnim grofom. Hí'za je prevelika bíla, tak da bi sze bole za dvoráno sikala i celô prázna. Pred oblokmi je eden dúgi i prinyen dvá krát-kiva sztolá bílá. Tô je bíla cêla nyéna szpráva. Na sztôli med gorécsimi szvécsami razpitjé, prednyim cslovecse gláve csonta. Pôleg grofa gladkoga obráza, kám'zo majôcsi barát.

Barbiáno je z-ednoga máloga papéra csteti zacso: — Lipphárd Mihály patikárius je to'zeni, ka je vu nocsesnyem vrêmeni domá vu hí'zi evangelium csteo. Jeli szí kaj máte na szpravi-csanye gori prineszti?

— Od prepovêszti szem nê csûo, ercsé

Lipphárd, tak szem miszlo, ka jasz vu mojoj hí'zi pôleg szvojega previdênya szlobodno potrdjávam szvojo dûso i tak szem nê dr'zao za grêh z-oni knig csteti, stero je cslovecsanszstvo za bo'zo oznanoszti dôbilo.

— Zobsztojszki gucs! trôbi nad nyega Barbiáno. Zaman vam dá te viziki Bôg Ocsa szvéte knige, csi jasz prepovém nyé csteti. Prepovêszti szem vó dao i tô je du'zen vszáki 'zivôcsi respektálivati. Zadoszta szte sze ví 'ze kvarfli, nemajôcsi vûzde i zaboje! Zadoszt je vtepena nase vere díka i szvéte materé cêrkvi oblászti!

Lipphárd je múcsao. Barát je z-poglédom szlobodscsino proszo od grofa, potom je pa z-gladkim (masnim) glászom pravo: dober moj goszpôd magiszter, zakoj volo blôdite ví vase dûse i nase szvéte vere pokoj z-bíbliov? Vekivcsen kincs jeszte vu nyé, tô edno je isztina,

v-juliusa 5-toj numeri prëkmurszke evang. vucsitele za „pleve“ imenüje.

„Pomágajmo bratom,“ písejo imenüvane novine (pod „brat“-om razmi v-Prëkmurje premësztsene szlávské katholicsanszke vucsitele) »Naj prej iztrebimo pleva iz naših vrszt« (Pod plevami razmi, stero vötrbë sztrëbiti prëkmurszke evang. vucsitele.)

Zaká mrzi na teliko „Učiteljszki továrís“ na evang. vucsitele? Jáko doszta zrokov má natò. Porédi je naprë dá. Csűjmo té zroke.

Tak píse, kak je v-edno evang. šolo notri sztòpo. Klopí szo naprë bilé szpotíszkane záto, naj cdzajaj meszto bode za instrumente, štere nűcajo z-šole vödrašeni mladénci k-igranya vajanyi.

Pod tém zagvűsnò tò razmi i scsé praviti, ka té skolnik v-pccsitnica, v-pròsztom vrëmeni, zvòn solszta te odrasene mladénce igrati vcsí, za stero pa nê pogovárjanye, nego globoka hvála hodi trűda nemilűvanomi vucsiteli. (Ali bi pa ráj vido vu ostaríji flangërivati táksega hípa vucsitele? Takse, zalosztò, csi scsé lehkò náide, persze tisztí szo nê pleva! Red.) Nevídi sze nyemi, ka na sztëni Hunyadya i drűgi junákov slike vizíjo. Kakda more nyemi tò szpica bidti? Jeli je pa nê Hunyadi bio Beograda oszloboditel pròti tòrkom? Kí je pred szrbi szpoznan i postűvan voj. Csi zná zgodovino, te sze more naniziti pred tém junaskim vojom. Zrinyia szlika

v-sòli, koga nê szamo vògri, nego horvátje (vê je horvát bio) i mogòcse szlovënci tűdi za velkoga voja prestűmajò! (Naj poglédne zgodovino, csi dvoji Red.) Grozno sze razburka nadtëm, ka sze prë v-omári vogrszke knige tűdi náidejo. No tò je persze tá nájvéksa znanoszt »Učiteljszkoga továrís«, z-sterov nàsz na csarno namëni omazati, ka szmo mí magyaroni. Nê szmo zavűpavoi, protivnsci szmo — ár escse — oh groza! vogrszke knige tűdi mámo, od steroga sze Szlovenia zagvűsnò porűsi?! Szamo szebé drűzűjo za 100/100 percentne szlovenszke szini i cse-í, oni nemajo vogrszki knig, za toga volo sze prisztája, naj szamo oni bodejo eti kaj, prisztája sze naj nas krűh tűdi oni pojejo, mí sze pa, kak pleva odsztranimo od etec z-szvoje zemlé, z-ccsákov nasi ðrocšine. (Piszatela odűrnoszt i nezavaunoszt Red.)

Szamo, ka delo nesztòj celò tak! Mí prëkmurszki domacsini szmo rávno vu táksoj meri vògri, kak szlovenci nemci. Mí szmo na vogrszke zevcsenoszti prszaj zraszli gori, vu vogrszkoj zevcsenoszti sze osznòvili vò, oni pa vu nemskoj. Mí szmo sze z-vogrszki knig vcsíli, mí tak tákse mámo — oni pa nemske. Nemamo tak niksega jusa eden-tomi ovomi kaj na ocsi metati. I mí tò tűdi necsinímo. Pròt tomi tak drűzimo, ka je bojdikaj, nicseszen cslovek, kí tiszte przi, stere szo ga zdájale, zavűze, nepostűe i razlácsa! Tákse szamo nepremisleni sovinizem, i vòtle glavé tròbijo, ár ji ne vodi zdrav razum.

ali jeli pa prerazmi nyéno rêcs pròszti, nevcseni cslovek? Jeli je nê doszta cshednëse, csi na jedíno zvelicsítelnò szvéto mater cërkev zavűpate vase dűse? . .

— Po vizíko postűvanoga dűhovnoga ccsé dovolënyem naj bode povédano, odgovori pocaszoma Lippárd, konziliomje szo dosztakrát pregrëšili i szpëmënili Krisztusa návuk, ali vu szvéto píszmi sze nindri nemësa nyegovo vcsenyé, ono vszigdár csíszto isztino gucsi od Krisztusa.

Barát tak da nebi csűo, je nadaljávao: — Szvéti Krizostomos tűdi opomína, naj z-detinszkov lűbëznosztűov neszëmo nasa szrdcá k-szv. materi cërkví.

— Isztina je, postűvani moj goszpòd, ali szvéti Krizostomos na tò tűdi szvetlo opomína, naj famílie ocsevje nagòszti cstëjo szv. píszmo i kak píse: nê szamo z-návade, nego z-pazkov i sztálnosztűov. Záto szí naj vszákí szprávi bíbliò, ár je ona dűse vrászto.

Barát szí je vkűp potëgno ocsi, cselo szí je zgrbao, glász nyemi je tűdi osztrësi gráto,

gda je etak nadaljávao: — ví szte pozábili, ka szo Krisztusa szvéti nàmesztniki kunënye povedali na blòdne lűdí za bíblie cstenyá volo!

Lippárd je batrivno odgòvoro: — jaz neiscsem lűdi zrendelűvanye, nego ka je zapovedao meni moj Krisztus! On je pa pravo: „Zbrojávajte píszma, ár vu nyűh vekivecsen ‘zítek máte.“ Szv. Pavel apostol tűdi etak píse: Krisztusov evangeliom je Bo’za mòcs na zvelicsanye vszákomi vervaűcsemi.

Baráta obráz je oblejála krv. vűszta szo nyemi drgetala od nazájzadrűzáni csëmerov. — Nemo sze z-tebom stűkao, grëhsen blòdnik, — reklao je, — kí szí vrági odao szvojo dűso. Ali escse ednòk te goripozovëm, povűzi tá jeretinsztvo i nyega vsze gnűsznoszt i povűni sze nazáj k-szvojoj műslej materi! Zmiszli szí na zvelicsanye dűse tvoje, zmiszli szí na tvoje famílie dobro bodòcsnoszt! Ár bo’za szrditoszt preprávi jeretnike vu gehënszkom ògnyi i szv. m. cërkví oblász zbicsűje i tá zbrűse, preprávi pogűblëne szvoje szini! Premiszli szí, zdaj je escse nê keszno.

(Dale.)

Pogovárja escse piszátel, ka vu solszkom omári odszpodi níkse cote jesztejo, stere szo zagvüšno osztánki vogrszke zásztave, stere za „szpomin na zláte csasze“ varjejo. Velka szramota, medloszt, ka piszátel nevüpa imenüvati ono sôlo, gde je tó vido i szam szebé tüdi nevüpa odkriti. Tó je pacs junák, v-nepoznanoszt sze zakríje i tak ogrízáva, v-szvoj národen pláscs sze zoszúcse. Csi bomo po Sloveniji hodili, mogôcse bi sze tam tüdi naisle cote, osztanki z-preminôcsi csaszov zásztave. Mogôcse i nyé bole opomína na zláte indasnye csasze, ár tak sztáino trdi, ka szo nam ti prvêsi csaszi zláti csaszi bíli. (Tó edno je isztina, ka nasz ie te niscse nê za pleve titulálivao i nê ogrízávao. Red.)

Ali mi tó neiscsemo, ár je zásztave szamo dúha znaménye, szimbolum. Csarno 'zuta zászta-va je osztrákszkoga dúha szimbolum. On onz-rákszki dűh (steri je nam vszigdár odűren bio) pa eti med nami vu Prêkmurji 'zivé i goszpodűje. Vecskrát szem csűo praviti, ka je indasnyi osztrákszki dűh povszud vöpreminô, zníczeni je, v-Cseszkom, v-Jugoszláviji i znábidi escse v-Ausztriji, jedíno eti prinász v-Prêkmurji 'zivé i cveté,

Kolonicsa dűh, on indasnyi zakunjeni osztrákszki dűh 'zivé eti v-Prêkmurji, steri zadavi vsze szlobodcsino, steri je predevszém evang-licsanszko cérkev znícšiti poszlansztvo posztavo pred szébe za glavni cíl. Indasnyi osztrákszki dűh je vzéo vkraj nase evang-licsanszke cerkvi inda, i solé, pregnao je dűhovnike i vucsitele. Té osztrákszki dűh je odegnao odetec bívs; evang. vucsitelov te véksi tál, i escse te tū bodôcse namenýáva, kak pleve tá píhnoti. 'Ze szo nam vkraj vzéli dvê evang. sôli, tó je tó doj szo je záprli: Szobotsko i D. Lendavszko i escse bodôcsi devét sôl pa napuni z-drűge vere tühinszkimi vucsiteli. Pa szo té solé nê záto pozdignoli evang-licsanci, ka bi drűge vere dűh gájili v-nyih, nego naj evang. vere ogradcseci i gojitelje bodejo.

Na evang-licsance vönavrűzejo na kath. šole cíle dácso, geto vu vszákøj kulturnoj drűzávi fundamentna právda je tó, ka edne vere podlo'zánec na drűge vere podlo'zancov verszke cíle dácso placšúvati je nê du'zen. Z-toga indasnye-ga osztrákszkoga dúha vu Prêkmurje obszedűnyem szo sze nam tüdi notri naklonili barátje. Té dűh je nyihova o'zívávajôcsa môcs. 'Ze szí zídajo szvojo zmo'zno palacso, tū sze ká'ze za

nyé dobrabodôcsnoszt. Ka keliko drűzávne podpore szo 'ze dobili, tó nevém, ali tó edno znam ka oni desztétjezero dinárcsecov, stero je nam kak edno drobtinico drűzáva na Dijacski Dom vrgla za podpero, od nász vkraj scsűjo vzėti i szprávdívati, vu sterom je krajinszka oblászť vrêlo podpéra. Vu etakso tűzno sztávo je prisla v-Prêkmurji evang. vera po tak zvánom gori-oszlobodűjényi. Osztrákszki csarno 'zúti dűh krepko dela. Dvê glávi majôcsi orl obá klűna od-prétiva drűzi, naj kêm hitrê szpo'zré, ár sze nye-gov blek nigdár nenapuni.

Nadale tó právi „Učiteliskoga tovariša cslánek,“ ka je v evang. sôli glavno szamoravnatelj vucsitel, koga je nigda vogrszka vláda poszlála, da naj vkraj vzeme národa jezik.

Kak neszrámmo la'ze! Prêkmurszki evang-licsanci szo szí vszigdár szami volili vucsitele vu szvoje solé, vogrszka vláda je nigdár nê poszt lála v-té solé vucsitele, ár szmo szí mí evang-licsanci szami szlobodno zébrali szvoje vucsitele. Mí szmo autonomijo meli, szlobodcsino vu verszkom pôli. Mí szamí volimo: pűspeka, dűhov-nike, vsze cérkevne ravnitate, tak tüdi vucsitele, drűzáva je na nász nê oktrojálivala níkoga. Nasí verníci z-radosztjov cstűjo i csteli szo vszigdár szvêto píszmo. Znájó ete recsí Jezusove: „Nê je dobro vzėti krűh decé i scsencom vrűti.“ (Maté 15. 26).

Vucsitelszki krűh szo nasi verníci vu prvøj vrszti szvojim szinom dáli. I zdá escse eti 'zi-vôcse evang. vucsitele „pleve“ bi piszátel ime-nűvanoga cslána rad v-pekel sztírao, té domá-cse sziní nase, steri ocsáki szo eti 'zíveli. I csi sze je namerilo, ka sze je domacsín nê najsao i verníci szo z-vogrszkoga odébrali vucsitela, te od lűdi eszi prizváni vucsitel je vsze tecsasz príslek bio, dokecs sze je z-návcsenyem národa jezikom i návad nê podomácsó. Nê je on vzéo vkraj národa jezik, szam sze je pascso nas je-zik i návade oszvojití, steroga szo lűdjé gűcsali, kí szo nyemi krűh dáli. Tak szo csiníli drűgi cseszníci tüdi i záto je nas národ tákse postű-vao. Tak csiníjo i z-denésnyi priszeljeni urad-níkov ti szpametañsi, kí razménye, konsolidacio i národa dobrôto iscűejo, táksi sze po 'vrêmeni podomácsijo, ali ti ovi do bogme pred lűdsztvom odűrni príslecke i csi tákse lűdjé nepostűjejo, toga zrok szo szí szamí.

Nadale tak právi „Učiteliskoga tovariša cslanek, ka domacsín upravitel odpűstí vö szvo-

je šóle učence vu magyarszko sôlo, da sze tam opijé magyarszkoga — »pravega duha«, v-tô formo szam scsé vadlívati, ka je magyarszki dűh te právi dűh; no tő mí neverjemo. Kak té neobrázen neszramnyák la'ze! Jeli pa niti telko nevě, ka v-tűhinszko sôlo vucsitel nema oblászti vucsenika odposzlati? I Szlovenie vucsitelsztva Uradnoga lísztá »Učitelškoga tovariša« reditel takso krvico brez obmerkanya notri vzeme v-učiteljski líszt, tő je uprav velika mőtñoszt. Tő szlobodscsino li solszka oblászt má jus dopűsz-titi, i csi sze je tákse zgődilo, naj imenűje, i gde sze je zgődilo i sto je dopűszto? Zagvűsno je vucsitel v-tom nedűzen. Zaká tak nevűpa do-ticsne oblászti za toga volo potvárjati?

Vsze tá szo mále sztvári, píse nadale „U. T.“ »Za katere sze lehko zgľiha, kot delajo z-dávki v Murski Soboti« Z-tém bár dácsni urad ogri-záva, tő je njega delo. Ka zaká tő vkűp mēsa z-»plevami,« geto szo tē uradniki njegovi csűszti bratje, tő nemrem razmíti, ali pa jesztejo med nyegovimi bratmi, kí sze zlahka dájó vő zgľi-hati? Tő szmo do etoga mao nē znali. — Tak bi sze mogűcse tē glaszen piszátel tűdi vendar vu kom táli rad vő zgľihao?! Telko pa na tő szlobodno povēmo, ka-ka rázlocsni uradniki z-prerazmēnyem, z-previdēnyem na konsolidácii gledűcs cimprajo, tő táksi nezrűli, od hűde dűs-ne vűszti gnáni cslanki szporűsijo i vu mirovni szrdcáj britkoszti i szrdűoszti klice zbűdijo.

Od lűdi nazlűk vsze dobro píse, tē szo ga z-radosztjov szprėjali (verjem. Reditel)(?) szamo „škoda, da so še vedno pod plivom do-mači inteligentov.“ Vend szlovenje szo tak dobri lűdjé, odpűszti nyim i tő, csi v nemske i magyarszke solé poslejo szvoje szini, na! vecs jezikov znájó, szamo je tő velka falinga, ka es-cse vszigdár pod domácsi inteligentov plivom jesztejo. Tő je tő po tē sze dájó voditi (vu tē sze vűpajo, ár szo izznyimi vkűp 'zíveli od nigda, prűsavci pa escse nika nemajo pokázti, da bi szű zaszlű'zili lűbézen národa. Redit.) Tak je, prűszto lűdsztvo postűje one, odkē zná, ka 'znyim csű-tijo, zbranyűje sze oni, kē nepozna, kí escse ne-majo na tő vrűdnoszti, kí szo prednym tűha krv, tűho meszű. Pűleg fabule sze je vűk tűzo, ka szo prē ágneci, birke jáko prijétne sztvaré, na-teliko, ka bi pojeszti vrűdne bilé, da bi szamo toga prokletnoga, hűdoga pasztéra nebi bilű tam z-botom i z-pszom.

Pod domácsimi inteligenti domácese evang.

vucsitele i dűhovnike razmi, persze, ka bi za domácsimi vucsitelmi i dűhovnike rad v-pekeli sztirao on piszátel, za tē nyemi szkumnűjo zob-jé. Csi bi tē nebi bilű, teda bi nalehci bilű tē pokorne birke notri zagrűti vu jedűno zvelicsi-telno kath. cėrkvi ovcsárnico, szű műszli piszátel imenűvanoga cslánka.

Szamo, ka sze je preracsűnao. Tak szo 'ze csinűli znami v preminűcsi vrűmenaj, vu vrűme-ni pregànnyanya vere, evang. vucsitelje i dűhov-nici szo vu temnica, vu gályrobsztvi vűhnoli, ali pa kak pleve vű pregnali z ocsákov zemlé, ali nasi ocsáki szo sze nē zgľihali tak lahko i nē pűdali tiranisov szili, kak piszátela ocsáki v-Kranjszkom, v-Stajari i po cűloj Ausztriji, sztálni szo osztali.

Prėkmurszki evangelicsanci szo pá „pleve.“ stere bi prisleci radi iztrűbili. Szamo ka szmo mí vu boji zraszli gori, vtrűdili szmo sze, nábrszni szmo grátali, kak ocel. Mí tak nalēhci nedámo tá szvoje vere, nedopűsztimo je porobiti, ár je tő nasa od ocsév őrocűsina. Mí őszvetno vűnaz-vűsztimo, ka vszákó pravdeno skér i pűt popád-nemo i ponűcamo na nasi verszki sűl i vucsite-lov obarvanye. I csi tak, ka eti domá, stero ne-verjemo — zagovora i pravice nedobűmo, teda naso to'zbo pred zvűnűsnymi országov evangeli-csanszke brate szvoje polo'zimo za poműcs. Amerike, Anglie, Swájca i Nemcsie evangelicsan-je, od kē szmo do eti mao vecskrát podpora dűbili, nedopűsztijó nász. szvoji v-re bratov vu teskom boji pomenkati i nepriátelov porűvnoszti na porob szpádnoti.

K-koncovi »U. T.« porácsa, da sze v-Prek-murje poslejo mocsni národnű vucsitelje, nē z-kázni (z-kastige) i táksi velke nagrűde i sztano-ványe májo dobiti, i Bűg zná, ka escse nē, i kí do »ubogomi« lűdsztvi pomágali i. t. v. — Vű sze je pokázao skrambel z-'zakla. Velko plácsó, sztánoványe, malo dela, goszpűdszki rűd, za tő bi sze cslanka piszátel rad vő zgľihao, za vecs-menje percentov. Nema bo'znoga gusztusa. Szam szpozna, ka szo tē vucsitelje tak vu národnoszti, kak vu pozványi nē mocsni i da szo je z-kázni preműsztili, szo tam nē bilű doszta vrűdni, eti pa escse mēnye. Szam povē vű na nyé szűd. Mí tő vsze dobro vídimű, ali csi bi sze odtoga tű'zili, bi zagvűsno »U. T.« krűcsao, ka szmo ne-trplivi evangelicsanje i zagri'zeni magyarone. Hvála, ka je tő »U. T.« meszto nász odkrio! — Tő bi tűdi radi vidili, kak bi pomágali „ubogo-

mi“ lüdsztvi? Doszta márajo oni za ubôgo lüdsztvo, kí szamo szvojo dobrobodôcsnoszt iscsejo. I ka dá na nyé „ubôgo“ lüdsztvo, stero je zadoszta zrêlo previditi, sto szo nyegovi priátelje, vëm szam píse, ka pod domácsi inteligentov plívom sztojí. Zagvüsno nema vüpanya k-tühincom. Deszét lét szo íze tü, steri má kaj pokazati, ka lüdsztvo lübi. Zvön solszkoga dela niksega kulturnoga dela nemajo gori pokazati. Jeli je steri li szamo edno drevéscsece poszádo? Pred nyimi je vszáke sôle okro'z lépl püngrad bio, ka jeszte zdâ tam? Opüsztsenoszt! Tô „U. T.“ nevídi, doszta véksa briga nyemi je razlácsati vsze drúge i dobra nagrâda.

Mí bi tüdi radi bilí, nê szamo »U. T.« csi bi tákse vucsítele dôbili, kí bi na szvojeja pozványa viszikosztí sztáí, zakâ posílajo k-nam tákse, »steré escse »U. T.« za szlabe szpozna. Lüdsztvo bi sze tüdi k-nyim bole z-vüpaznov vleklo, nebi prisziljeno bilô szamo pod domácsínov plívom bidti. Glaszni „laolasje nigdár nedo prijetni lüdsztvi. 'Zelno bi bilô, csi bi sze tak 'ze ednôk pleve iztrébile! Té titulus „pleve pa naj imenüvanoga cslanka pizsátel szebi zadr'z, na nyega sze uprav glíha, nê na nase od lüdsztva lüblene i postüvane evang. domácsé vucsítele, kí na szvojeja pozványa viszikej sztubi sztojijo i delajo za národa dobrobodôcsnoszt i neiscsejo szamo viszike ngrade. Naj szí prisleki od nyíh vzemejo példo!

Nemremo tajíti, ka dobrovolní, razmeti tüdi jesztejo, ali táksi sze tüdi postüjejo, kí je pa z-kázni preméscseni. moremo znati, ka je nê brezi falinge, záto dobro moremo pazíti, koga obdarújemo z-vüpaznosztjov i prle dobro vöszpoznajmo. k-steromi sze odkrito pribli'závajmo. Deszétlêtno impreszio nam je znôva potrdó „Učitel'skoga Továrisa“ cslanka pizsátelj. Znôva nam je odkrio oni lüdi k-nam lübézen, kí sze nam pritiszkávajo sebé, naj je za brate szpoznajmo.

Nasemi prékmurszkomi evang. národí pa, na steroga imenüvani cslánek cíla i steroga cíl je pred nami dobro poznan, porácsam naj sze zvön vu szebi vüpaznosztí vu Vszamogôcssem vüpa obervszega víse, od steroga tak vnogokrát szpévamo, ka je on „Trdi grád nas zmo'zni.“

Gori pozovém Prékmurja evangelicsanszke vernike, naj vszáki dén vrelo zdühávajo k-nájvísísemi braníteli, k-nebeszkomi Ocsi: da sze v-eti te'zki hípi na nász zglédne i Prékmurja vend-szlovenszki evang. koreni szlávov nedopüszti z-

ocsákov vere vö iztrébíti. Bilá szo 'ze od eti doszta te'zkêsa vrêmena, stera je té vrêli národ vöprésztáo i escse té glaszne laolase vöprésztóji.

KOVÁTS STEVAN,
evang. sinyor.

Podpérajte „DÜSEVNI LISZT!“

Klerikálna ednákoprávnoszt v prakszi.

Mariborszka oblászt je zrendelüvala dvema szobotskima dijacskima dômomá, katholicsanszkomí i evangelicsanszkomí 30 jezero din. podpore dati.

Gda je na té podpore med katholicsanszskim i evangelicsanszskim raztálanye réd prisao, je jí doszta tak miszlilo za náipravicsnése, naj sze vszákomí polojno darúje, ár vszáka násztava v-edno dôb dobro csiní z-sziromaskimi diákmi. Níkáki szo tak zahtêvali, naj sze pôleg verníkov racsúna razdeli. V-Prekmurji $\frac{2}{3}$ jiva tála kath., $\frac{1}{3}$ tao evang. vere prebiválcov 'zivé, tak bi sze katholicsáncov 20, evangelicsáncov pa 10 jezero dosztájalo. Vu evang. dômi je v-pretekôcssem leti bilô 27-ti, v-Martiniscsi pa 40 nika víse diákov.

Ali kak szo tak razdêliti? Martiniscse je dôbilo 25000, evang. Dijacski Dom pa 5000 din. I gda sze je níkák nad tém zburkao, szo ga tak namênili pomiriti, ka Martiniscse zdâ zídati dá i tak tém bole trbê, evangelicsanci szo 'ze szvojdóm gori posztavili, záto nyim nê trbê 'ze pomôcsi.

Tak právjíjo, ka je tak pravicsno! Szamo ka je te, gda szmo mí zídali nacísi bíla pravica! Gda szmo mí zídali, te szo kath. nê zídali. Mí szmo dôbili od dr'záve 10000 din. I tô je mariborszka oblászt odnász vkraj stela vzéti i kath. barátom dati, ár szmo mí zídali, oni pa nê. Zdâ je tisztoga pravica, steri zída, te pa tisztoga bíla, kí je nê zídao. Jeli je tô tak pravica? 'Zalosztáo je, ka oblászt vu tak formo ká'ze podlo'zancóm pravico, kí vu dácsi brez rázlocska velko bremen. Vszigdár i vszigdár sze nam bole dájo sztrêzniti, ka szmo nê glíhni szinôvje demokrátícsne domovine, csibár rávno zdâ (augusztusa 5-ga) znôvics potrdjávajo i obecsávlejo Kleklinove novine, ka vszáki dr'zavíjan more csútíti, da víláda

v dr'závi popolna ednákopravnoszt. (Papér gori-vzéme frázise i maszlage, ali példa i 'zítek drúgo szvedocsijo.)

Nê je dobro, csi oblászt pod sztrankarszkim vplívom sztoji. Klerikálni glász trôbi z-toga csína. Velka skoda je bilô Krisztusi tô vcsiti, ka szmo vszi ednaga Ocsé deca. Mariborszka oblászt nacsi

vcsí. Telko 'ze známo, ka rázlocsni sztrank poszlanci pri razprávlanyi razmêr na szejí eden toga ovoga do csarne zémle nemilújejo pote'ziti, ali gde trbê za prekmurszke i nájbole za evangelicsanszke interesse glász zdignoti, tam sze precí pre-razmijo i vküpglaszno csíníjo.

Na Luthár Ádám düh. odlikoványa príliko^{*)}

(Piszao : FLISZÁR JÁNOS.)

Odícs'no je, csi te vu boji szrdcsen
Dobí, vzeme nájem batrivnoszti.
A lepse-je! csi ga dobí te vrêden,
Kí je poszvêt vu kmicsnoj temnoszti.
Bojüvnika díka na boj zbüdjáva,
Stera po vrêmeni tá povehne;
Ete neminé, vrêmen dol' obláda,
Nyega poszvêt do veka nelêhne!

Csi je 'zítek edno zburkano môrje,
Národ na nyem bojüvajôcsa ládja,
Csi nyega 'zítek nê jákoszt, deloványe:
Miroven brôd zaman iscse, zgánya.
Kí sze v-pogübeli szrdcsno bojúje,
Nepopüszti, nevcaga, krepko sztoji,
Nyega szpômenek poszvêt osztáne
Na prszi odlikoványe dobí!

Pred nami je te z-krí'zom oszná'zeni,
Dela vrêli mô'z, po králi szpoznan
Za vrêdnoga ino odlikováni,
Kí je na dús obarvanye pozván.
Z-lübéznosztí recsjôv, z-pera osztrim
ró'zjom
Sze bojúje z-gedrnov szrdcsnosztjov,

Med vihéri ino szlápov vdérjanyem
Obládno sztoji z-vere zmo'znosztjov.

Vu vere pláscsi sztoji oblecseno,
Na nyem sze szvêti vrêdnosztí zna-
mênye
Z-nájvisise. sztráni od kralá prineseno :
Darüvani krí'z, na oznanênye.
Vu 'zítka nájbôgse môcsi be'záji
Csesztímo v-nyem nê ró'zjá bojnika,
Nego kak vu Goszpodna vinográdi
Mílo krotkoga dühovnika.

Pozdrávlamo te pri díke ôszvetki:
Gmajna, rodbina, znanci, priátelje
Z-toploga szrdcá k-düsnomi odraszki:
'Zívi te Bôg dugo vszém na veszélje!

Imé tvoje boj példa za te delavne,
Büdna rêcs za te szlabe vere.
Lübézen vere ti nigdár nezménka —
Pero, kak osztro ró'zjé, tôpo nede.
Vu tvojem pozványi, vu dobrom djányi
Nepoménkaj, v-nevôli nevcagaj, —
Vera te naj vodi v-'zítka be'záji,
Odlikoványa díko dugo lét v'zívaj!

^{*)} Za prvêso numero bilô píszano.

Szpômenki z-Reichenhalla.

Zdraviliscse Reichenhall vu ednoj lëpoj dolini leži na Bajorszkom (Nemskiország), nê dalecs od Salzburga. Vsze okôli je vzemejo Alpesov previzike plamine. Preminôcse leto blůzi 25,000 lůdi szi je iszkalo nazáj zdrávje vu tom héresnom zdraviliscsi.

Escse domá bodôcsi szem zvedo, ka diakonisz materszka hi'za z Neuendettelsauja tůdi má edno lasztivno vilo v Reichenhalli. Esze szem sze obrno tak za volo sztanoványia i hráne. Ali na zaloszt mi je odgovorila diakonissa voditelica, ka je do aug. 10-ga 'ze vsze meszto zaszédeno. Proszo szem jo záto znôvics, naj mi indri szprávi sztanoványie, ár szem jasz szploch nepoznáni v Reichenhalli. Vecsér okôli ôszme vôre szem sze pripelao tá. Vu toj vili je rávno vecserásnyia pobo'znoszt bíla dr'zána. Vszáki vecsér po vecsérji je náimre vecserásnyia pobo'znoszt dr'zána. Po obcsnom popêvanyi 3—4 versusov gvúsne peszmi, stero je na harmoniumi edna diakonissa szprevájala (vszáká diakonissa zná igrati na harmoniumi), je edna diakonissa goriprecstêla z-Bíblie 1—2 versa i obri [toga krátko premislávanyie. Potom je drůga diakonissa molítev cstêla. Ocsa nas i blagoszlov szo pa vszi na gláz pravili. Lëpo i potrebno bi bílô tůdi tak csiníti v nasem Diacskom Dômi. Po oprávljenoj pobo'znosztii vôpride diakonissa voditelica. Povém nyê, sto szem i pítam jo, csi je priszkrbлено za méne gder sztanoványie. Na veliko radoszt mojo odgovorí mi, ka dobim edno szobo vu toj vili. Gori me odpela na prvi stok, gde je edna prilicsna szoba ze pripravljena bíla za méne i z-ednim mi taki dá vecsérjo prinesztii.

Eto lëpo, na dvá stoka viziko vilo, z-velkim ogradcsekom navkűp, je pred 18 létmi za senk dobíla diakonisz materszka hi'za v Neuendettelsauji od edne plemenite goszpé, stero szo diakonisse szebé gorialdűvajôcs obravnávale. Velikodűsni dár! Okôli 2 milijona Din. vrêdnosztii. Bojdi nájem vecsno blázensztvo cnoj drógój dűsi, z-sterie plemenitosztii szem sze jasz tůdi vu toj hrambi tri tjedne dűhovno i telovno krepio!

Tá hramba pod vodsztvom dvê diakoniszii sztojí. Prevedno okôli 35 gosztôv sze zdrávava vu nyê. Edni odhájajo — drůgi prihájajo. Za mojega tam zdrávavanyia cajta je bilo tam 6 dűhovnikov, edno dvanájset diakonisz, vecs vucsitelov, vucsi-

telic i drůgi goszpeo i goszpôdov ze-vsze krajov velke Nemcsije. Poszebnô mi je drágô bílô, ka szem sze z-vnűkov toga nemrtelnoga szpômenka Lôhe Vilmosa (roj. 1808 febr. 21., mrô je 1872. jan. 2.) tůdi priliko meo szpoznati tů,

Lôhe Vilmos je dűhovnik bio v Neuendettelsauji (Bajorszko) i od Bogá prevecs obilno blagoszlovno delavnoszt je szpunývao. On je bio grűntar diakonisz materszke hi'ze v Neuendettelsauji, stera sze je 1854. l. odprla. Potom pa vszákô leto do nyegove szmrti edna-edna nôva poszebnoga cila, lűbezni násztava (rázlocsne solê, spitálje, obrambne hrambe za pregrêsence, za neumne, za sztarce, za szirôtice itv.) je nasztávlena tam. Dneszdén vise 1000 diakonisz szlísii k-materszkoj hi'zi v Neuendettelsauji, stero na edno 110-ti stáciáj delajo i sze Neuendettelsau na stiri tála j szvêta (Europa, A'zia, Amerika i Ausztralia) z-dűkov i hválav proti Bôgi imenűje. Preminôcse leto szo té násztave vise 15 milio Din. notrijemányia mele.

Eti escse zamerkam, ka v-Nemskom országi vszevkűp 23.000 diakonisz jeszte, tô je telko, kak vsze evangelicsánov v Prêkmurji. Kelko lűbezni csinênyia odprávlajo té! Kelkim prinásajo dűhovno i telovno odtávlenýe! Kelkim szvêtijo z-poszvêtom Bo'ze rêcsi, vu sterom szo bole obhodne, kak nisterni dűhovniki. Od pészem pa naj niti negucsím, telko ji znájo i z-vssáke vecs versusov napamet. Ah! kaksa môcs i ro'zjê znamenűjejo diakonisse za naso církev! Zamerkatii je vrêdno, ka v Nemcsiji ze-vszáková sztána idelo za diakonisse; viziki csesztűkov, dűhovnikov, vucsitelov cserf. Kak dalecs szmo vu vszem tom od nasi zmôzni verebratov mí, ki eti od verebratov odrêzano, liki na zátoni oceáo sztojimo. Ali tak csűtim vu dűsi, liki da bi nam tê nasi bratje i szesztre eto krícáli: nê szte osztávleni, ví k-nam szlisite! Mi vasz zagvűsamo od nase vernosztii do vász, vêm mi vszi na isztom evangeliiumi sztojimo!

Eden vecsér eden vogrszki kanonik i eden plebános gorisztávita diakonisse i je pitata, ka kaksemi rédi szlihsijo i kakso oblűbo morejo polôziti. Ja kaj taksega szta nê bílá navajeniva, ka bi vszáki dén diakonisse vidla, vêm na Vogrszskom kak i pri nász-sze cslovek szamo z-nűnami szrêcsávle.

V-Reichenhalli jeszte tůdi lëpa, velka evangelicsanzka církev. Neposzrêdno pôleg zdraviliscsa leži. Naprê obri glávni dvér ete napiszek

jeszte na nyê: „*Rêcs tvoja je isztina*“. Iszti napiszek cstémo tûdi z-predgance; na oltári pa ete recsi: »Hodte k-meni vszi, ki sze trûdite ino szte oklajeni, i jaz vám pocsínek dâm.« Vu cêrkvi na sztêno položeno vidimo szpômenka táblo fare oni szinov, steri szo na bojnszkom pôli dâli tá szvoj 'zitek. Pod táblov ete napiszek sztoji: »Bojdi veren notri do szmrti«. 1914—1918. Premislávanya vrêdno je tûdi za nász ono opominanye, stero pri cêrkvi glávni vrátaj, na ednoj tábli na zmêšno h'ztvo gledôcs sze dá csteti. Vu tom opominanyi sze na znánye dá, ka steri evangelicsánec pri zmêšnom h'ztvi szvojo deco drûgoj cêrkvi prêk obecsa, tiszti z-tém nevernoszt poszvedocsi k-szvojoj cêrkvi i »Záto zgûbi vsze juse pri cêrkvi szvojoj i cêrkev nyemi odpovê szlûzbo pri szprêvodi. Nemska mocsna evang. cêrkev tak gvîšno disciplino dr'zi nad szvojimi kotrigami. Mi pa eti z-punov nemáratnosztjov glédamo, kak lovijo z-ove sztráni z-szilov, z-jálnosztjov te nase? Prebûdi sze ocsákov vernoszt, vrêloszt, sztanovitnoszt! Cêrkev sze je od nedele do nedele vesz napunila z-pobožnimi vernikmi. Dûhovnik szo H. Hauck, szin bivsega héresnyega cêrkevnoaga historikusa na Leipzigszkom vszevucsíliscsi, ki szo tri doktorátuse meli, koga szem jazs tûdi szrecso meo poszlûhsati 1911. leta. Kak lêpo návado szem kebžuvao, ka gda szo dûhovnik Ocsa nas molili, té szo vszigdár z-málím zvonóm zvonili.

Nazádnye szamo escse edno scsém szpomennôti, z-steroga sze tûdi vidi, ka je nemski národ temeljno pobožen. Vszáko ütiro ob 1/28. vôri sze je 'ze zacsno koncert. Ali z-kém? Vszigdár z-ednim nasim khoráalom. Dvá versusa szta vszigdár igraniva bilá. Vszí nazôcsi bodôcsi sztojécs, z-odkritov glavov, z-molécsov pobožnosztjov szo poszlûhsali nasi cêrkevni pêszem igranye. Ah kak-se dûso podigávajôcse je bilo, gda je 40 kotrig racsuaajôcsa banda igrála: Bojdi veren . . . Dicsi dûsa moja . . . Nébe i zêmlé sztvoritel . . . Trdi grád . . . i drûge nase khorále!

Doszta szem vido, doszta szem csûlo i zvedo. K-tém bole pa 'zelém, da bi mi Ocsa nebeszki dao priliko i mogôcsnoszt, ka bi drûgocs edno potûvanye csinûo po Nemskomországi i szpregledno te nájznamenitêse násztave znotrêšnye misszije!

»Lûbezén sze szkuzi za vôprominôcse, ali vera goriposzûhsi szkuze.« (Conrad)

Cérkevne historije opomenitel na augusztus mészec:

1. Pod Anglêskom ládanyi sztojécsi országaj sze vszi robszlugi goriódszlobodí, 1833. — 2. Materszka h'za za diakonisze sze odpré v Požoni 1891. — 7. VII. Pius pápa ježuitov réd nazájposztávi 1814. — Méra závezek z-hugenottami v St. Germaini 1570. — 12. Kardos János † 1875 — 13. Sági János † 1914. — 17. Evang. miszionszko drûstvo sze nasztávi v Leipzigi 1836. — 20. Clairvauxi Bernát † 1153. — 24. Párizka krvna szvádba 1572. — 28. Augusztinus † 430.

Rázlocsni máli glászi.

Radoszti glász. »Mér nihám vám, mér moj dâm vám; nê, liki szvét dáva, jazs vám dâm, naj sze ne zburka szrdce vase, niti sze ne bojí.« (Ján. 14, 27.)

Nas právi dobícsek. Z-radosztjov nazánjamo nasim vernikom eti domá i ozdálécs v Ameriki bodôcsim, ka sze edna nasa gorécsa potrebsina, edno nase dávno 'zelénye szpuni. Anglêsko i zvônêšnye tûváristvo za Biblije 'ze stampati dá po nasem maternom jeziki Nôvi Zákon i 'Zoltáre. Csi nika zádev, zadr'zavany nepríde zmêsz, szeptembra mészeca 'ze cêlo delo zgotovlêno bode. Med nasimi letosnyimi vnôgimi telovnimi zgûbicskmi tó bode rávno let'sz eden právi, csiszti dûsevni dobícsek nas.

Szpomínajmo sze niká! Brezi toga, ka bi li z-ednov recsjôv odcbrávali tiszto mí, kí szmo vszigdár vere i dûšnevêszti szlobodcsino glászili, ka sze v-Mexiki z-r. katholicsanszkov cêrkvov godí, zamerkamó i potrdimo, ka je z cêla isztina, ka Kleklinove Novine aug. 5-ga pîsejo. Reszan nigda prêk sztotin: »szo szo r. katholicsancel nê brigali niká za to, da bi prisli na vodsztvo dr'zave táksi lûdjé, ki bi znali szpostûvati i csuvati szlobodcsino dûšnevêszti (vidi protestánsov pregányanye, vóztreblênye v-Ausztriji, na Mađzarszkom itv.!) . . . szo szklenoli zakone, steri prepovedávlejo vszáko jávno szlûzbo božo . . .« (Niti nê zákon, nego prôszlo Králevszko zrendêlvanye leta 1732. je prepovedalo eti nasim ocsákom boží szlûzb dr'zánye, cêrkvi szo od nyi vkrávéte i prêk 50 lét szmo ni edne nê meli.)

Historicsno drêvo. Vihérje, steri szo le-
tesz znôvics i znôvics vdiljek opûsztsávali po
nasoj krajini, szo vnicsili na pûconszkom lépom
cérkevnom pláci vise dvêsztolêtno kraszno lipo
tûdi. Jun. 3-ga njoj je vkrâvtrgno szláp edno
polovico, drûgo polovico pa jul. 23-ga. Preveli-
ko nyéno sztêblo je vecs delavcov po dvâdnêv-
nom teskom deli komâ moglo vöpodrêti Te
trétji vihé, steri je aug. 5-ga od tiva prvêsa es-
cse vecs skode napravo, je 'ze nê meo dela
znyôv. Ah kelko vihérov je vöpresztála tá lipa!
Velki câtov szvedok je bila. Kak dosztim je po-
nûdila prijetno széncó! Kelko ôszvetkov, kelko
bo'zi szlûzb je bilo obdr'zâni pod nyôv! Kelko
veszelic tûdi v-prvêsem câti. Kelko lûdi sze je
zglednolo z-csûdûvanyem na nyô! Ah, kak bo-
lezno je, ka „vsza szo na zemli etoj preidôcsa“!

Naznanenye od literarne naprave. Sti-
ri náloge szo dâne notri. Vsze szo li relativne
vrêdnosztii. Nájem dobijo Csahuk Sándor Kri-
zevci, Oucsek Franc Kupsinci, Banfi Stefan Pe-
csarovci. Vszâki 100—100 Din. i to gdakoli lêh-
ko prêkvzeme pri puconszkom dûhovniki.

Mrtelnoszt. Vd. Kuzma Stefanova roj. Czi-
pott Vilma szo aug. 10-ga, sztarosztii szvoje 74.
leti, vdovinsztva szvojega 2-gom leti po dûgom
trplênji vöpremfâni. Szprêvod je aug. 12. v-
Domanjsovci bio. Decé szvoje szo nê meli, ali
velika âzonszka familija ji 'zalûje. Naj pocsi-
vajo vu méri! Bo'zi blagoszlov naj bode na nyiho-
vom szpômenki! — Nasega priâtela Mikola Fe-
renca v-G. Petrôvci escse vu náj bôgsoj môcsi
bodôcsa, od vszê postûvana tûvárisica je jul. 24-
toga gojldno nanágli vöpreminôla. Na drûgi dén
je nad velkim táljemányem vu g. petrôvskom
brûtivi na vekivecsen pocsi- nek szprevodjena i
polo'zena. 'Zalûjejo jo vu dovinsztvo posztávleni
tûváris, omô'zena csí dr. Kerecsényiova, steriva
szta szamo z-nisternim dnêvom prisla pred tém
tûznim pripetljom domô letivat, dvâ mladolêtni-
va otroka: velkoga trôsta szin V. gimn. vucse-
nik, 10—12 lét sztarosztii csí; te preminôcse 'zi-
vôcsi sztarisje, velika rodbina, znancov i priâte-
lov vno'zina. Z-nase sztrâni i mi tolmacsimo tûz.
noj familii nase táljemánye.

Szamovolni dâri. Na Diacski Dom: Kol-
tai Sándor Bethlehem 3 dolâre, Horváth Kálmán
Zagreb, Veron Matyas Gorica, ml. Pojlêszek Fe-
rencova Predanovci 10—10 Din. — Na neszprj-
hlivi vênec v-szpomin na Luthárovo Fliszár Sa-

rolto: Grof Krisztina z-Uruguay (Puconci) 30
Din. — Na goridr'zánye D. Liszta: Banko Vince
i Koltai Sándor Bethlehem 1—1 dolâr. — Radi
bi nadaljávali! Szrdcsna hvála!

Szo té bratje Jezusovi? Domô potûva-
jôcs szem szí kûpo edne Ausztrijszke novine. Vu
nyí szem csteo ete glász: oszodjenyé ednoga je-
'zuita za volo edne predge. St. Pöltenszko okro'z-
no szodiscse je oszôdilo 45 lét sztaroga je'zuita
Baudenbacher Gaspara za volo krivice bantûva-
nya edne zákonszko priznáne cêrkvi. Imenovani
páter je febr. 12. vu ednoj varaskoj cêrkvi vu
szvojoj predgi pravo, ka je zdávanye [med katho-
licsánom i protestánom, csi sze li vu protes-
tanszkoj cêrkvi szklene, nevaláno, ár je tá cêr-
kev nê poszvetsena. Szpodobna je k-krávjoj
stali, stera je tûdi nê poszvetsena. Na eden tje-
den osztroga zápora je bio oszodjeni té lûbézni
pun právi krsztisenik?!

Gornya Szlávecsa. Dâri na cêrkev zida-
nye po zlátój knigi: Cár Sándor krízevszke fare
inspektor z Dankovec 100 Din., Vlai Jo'zef z Va-
darec 50 Din., od »Gusztáv Adolfa Drûstva« iz
Leipziga 400 R. M., tó je 5422 Din.; od »Pod-
pornoga Drûstva« na szeji sinyorszkom 5000
Din.; Krízevszka ev. gmâna je darûvala na zida-
nye nase cêrkvi eden velki rászt i tó szo g. Né-
methova vdovica i Partély macskovszki szkrbnik
tak dobri bili do Macskovec nam tá szpraviti da-
ti; z foríngom szo nam escse pomágali z Polane:
Cipott Ivan szkrbnik i 'zupan, Cipott János (bí'z-
na No. 46), Német János, Péntek Franc, Gor-
csán Károly; iz obcsine Szkakovci: Skrabán Já-
nos (2-krat), Szapács Jo'zef, Kûzma Franc, Fli-
szár Sándor. — Vszém daritelom nájtöplêsa hvá-
ja! Hvála za foringe vu lméni moje gmaíne. — Ko-
váts dûhovnik.

Mikola Sándor Europe znanesztii profes-
szor, vögrszke akademie kotriga, po kom je Bu-
dapestinszki »Fasori« evang. gimnázium na tak
visziko nivó posztávleni i koga zevcsenosztii szvêt
brez rázlocska vere i národnosztii v-cêloj Europi
tak vizziko csesztii i pozna: szo ednoglaszno za
toga gimnáziuma direktora odebrâni i tak v-péti
placsilni réd sztôpili, za sterim „mêltôsâgos“ (vi-
sziko roden) titulus hodi. Pred nisternim letom
szo pozváni bili na znôva goriposztávleno debre-
censzko Vszevucseliscsa racsunsztva katedro,
stero szo odvârnoli od szêbe, ár szo té gimnázium,
k-steromi ji od mlâdi lét mao telko szpomina pri-
kapcsi i pri sterom ji teliko odliscni od nyihovi

rök vöpridöcsi vucsenikov csesztí, kak táksi cslovék, ki nezgánya márne díke, tam pov'rti në steli. Pred nisternim letom nyim je tá pozícia 'ze tñdi ponüdjena bila, ali oni szo jo z-szvoje poznane szkromnosztí, sztarësemi i velko familio bodöcsemi kollegi szamovolno ponüdili i püsztíli. Zdâ, da sze je té sztolec za mrtelnosztí pripetjá volo pá szprázno, szo sze 'ze në mogli meknoti. Ka té goszpöd za kak malo dr'zijo szvetszko díko, je szvedöszto nyih szkromnosztí, ka cëli 'zítek szvojemi pozványi aldüjejo i geto szo ji në premáli lüdjé, priátelje opomínali, zakâ szí doktorátusa neszprávjó, szo sálno odgövoríli: csi bi mi za nyega bilö, one poti szem 'ze dávno prebe'zao i csi bi steo, bi mi, kak zrëli szád v-krílo szpadno: »Dr.« . . Ali z-kelkim bi te vecs bio, kak szem brez nyega? Tô je szamo za tákse, kim je tá prázna dekorácia pri znotrësnjoj vszebini potrebná. »Dr« zménkanya szem escse nigdár, nindri në obsüto . . . Z-právoga szrdcá gratuláivamo i csesztímo toga rëtké mödrosztí velikoga sziná nasega. 'Zelëmo, naj ji Bög dugo izivé na díko nasemi málo mi vendszlovenszkomi národí!

Statisztika. Vu onom Francuskom országi, gde szo nigda v-onoj groznoj Brtalanovoj nöcsi z-csiszta vö sztrëbili evang. vadlúványe, nad sterim sze je rimsztí pápa tak obészelo, ka je v-Rími vu vszë cërkváj eden cëli dén dao zvoniti Bögi na díko: (tak da bi sze Bög radüvao tomi, csi sze lüdjé vmárjajo. Red.) znöva 'zivé evang. vadlúványe. »Ta deklícsna je në vmrla, szamo je szpála.« Pöleg nájnövëse statisztíke vu Francuskom országi 262 evang. gmaja i 1097 dühovnikov jeszte.

Nisteri govorje z-one predge, stero szo nas prvësi püspek v-Ameríki v-New-Yorki predgali: Od Bogá zravnano za veliko szrecso dr'zim, ka jasz kak tühíne i zvönszke zemlé sztancsar, mam príliko vu etoj velikoj cërkvi, pred tak velikov vno'zinov predgati. Z-apostola etimi recsmi vasz pozdrávlam: »Në me je szram evangeliom Krisztusov predgati; ár je Bo'za möcs za zvelicsanye vszákomi vervajöcsemi.« (Ríml. I. 16.) Doszta dela jeszte, stera löcsíjo zemlé národe, ednoga od toga drügoga. Táksi szo rázlocsni jezícke, návade, szpömenki, zevcsenoszt, morál i politíka. Ali jeszte edna dühovna zmöznoszt i möcs, stera zemlé rázlocsne lüdi, národe. csi vsze düze tém bole vküpprikapcsi i vküpprineszé. Tô je

pa Krisztusa evangeliom, steri je z-isztinom Bo'za möcs, po sterom sze vszáki zvelicsa, kí vu nyem verje.

Gusztáv Adolfa drü'ztvo letosnyi glavni gyülës bode vu Freiburgi v-Nemskom országi dr'zalo od szeptembra 15-toga do 21-toga. Med gyülësa doszta predmeti jeszte eden, steri nász tñdi bliže intereszëra, i Prëkmurja vszém evangélicsancom na radoszt jeszte, i té je tô, ka na ono veliko podporo, stera je redovno od 100 jezero diaárov vszígdar véksa bila, je v-etom leti radgonszka gmajna tñdi porácsana na cërkvi zídanye. Nasi bližányi szöszedje, lehko povëmo krvni bratje, ár szo radgonszki evangélicsanszki gmajnarje z-véksega tála od nász tá odszeljeni, edno vékso podporo májo dobíti, stera nyim omögöcsi 'ze tak dávno namenývavano Bo'zo hí'zo szí pozdígnoti. V Goranyi Szlávecsi, v Dolnyoj Lendavi, v Radgonyi, v-të trë mészta j bode pozdígnjeni evangélioma »Trdi grád« Bögi na díko, verníkom na düsevno zvelicsanye i na evangélioma pravice razszürjávanye. Szrdcá sze veszelímo szvéte nase evang. matere cërkvi tak lépomi odraszki. Bo'za szkrbnoszt na 'zítek zbüdi od lüdi pote'zeno pravico. Vö vderé ona szkösz trde pecsíne. Priblízávajöcse zorje je nemögöcse z-kmicov nazâ dr'zati i zakríti.

Pröti protestánsztví szo pá vödáli je'zuitje i barátje eden napiszek, steri je napnyeni 'ze vise z-sztokrát ponovlenimi gnüsznami la'zmi, krívim modrüvanyem i stero je 'ze vise sztokrát podrëto od protestánusov i preszvetseno z-evangélioma pravícov. Ali té kmice színövrje nehënyajó znöva i znöva krícsati, kak nigda farizeusje i onoga vrëmena priszpodobni popevje: vrëden je szmrti, rázpi ga, rázpi ga! Luthera i Kálvina, cslovecsansztva tëva dvá dobrocsínitela probajo razlácsati je'zuitje vu szvojem vödáoom növom napiszki. Ka mëni jo té kmicsni színövrje? Luthera, Kálvina delo poménsávti? geto je po nyima doprineseno delo od szunca za szveklëso, od d'zünd'za csisztëso pravico potrdjeno vu Krisztusa verníkov szrdcáj i düsaj. Dober bode on napiszek na nezrëli, od barátov i od kmice napnyeni díakov lödjénye. Ka je pravo Jezus na takse? Pravo je: »Vszákse dobro drëvo dober szád prinása; lagoje drëvo pa lagoji szád prinása. Jeli berëjo z-trnya grozdje, ali scsetálja fige? (Mátaj VII. 16—17.) (Csi bi té poznali Krisztusov evangeliom, bi sze vrëdno bilö na nyega zazávati, ali etak lücsaj gráh na sztëno. Redit.)